

Παγκόσμια Εβδομάδα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης για τα Αντιμικροβιακά Φάρμακα 2020

“Η πρόκληση της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης στην COVID 19 εποχή”

Παρέμβαση της Εκπροσώπου του ΠΟΥ στην Ελλάδα, Dr. Marianna Trias

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Σας ευχαριστώ όλους που βρίσκεστε σήμερα εδώ για να εορτάσουμε τη φετινή Παγκόσμια Εβδομάδα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης για τα Αντιμικροβιακά Φάρμακα (WAAW), και να υπογραμμίσουμε το ρόλο των γιατρών και των εργαζομένων στον τομέα της υγείας όσον αφορά την ευαισθητοποίηση για την πρόκληση της παγκόσμιας μικροβιακής αντοχής (AMR).

Καθίσταται ολοένα και σαφέστερο ότι η AMR είναι μια σοβαρή παγκόσμια απειλή με πιθανές καταστροφικές συνέπειες για τις κοινωνίες, τις οικονομίες και τα συστήματα υγείας. Ο ΠΟΥ, μάλιστα, την έχει κατατάξει στις 10 κορυφαίες παγκόσμιες απειλές για τη δημόσια υγεία που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα.

Ως εργαζόμενοι πρώτης γραμμής στον τομέα της υγείας, βιώνετε άμεσα το πώς η εμφάνιση και η εξάπλωση παθογόνων που είναι ανθεκτικά στα φάρμακα και παρουσιάζουν νέους μηχανισμούς αντοχής παρεμποδίζει την καθημερινή δυνατότητα θεραπείας μέχρι και κοινών λοιμώξεων. Εκτός από το θάνατο και την αναπηρία, βλέπτετε ακόμη το πώς η παρατεταμένη ασθένεια οδηγεί σε νοσηλείες μεγαλύτερης διάρκειας, ενώ δημιουργεί και την ανάγκη για περισσότερα ακριβά φάρμακα.

Ίσως, ωστόσο, η πιο ανησυχητική πτυχή του προβλήματος είναι η ταχεία παγκόσμια εξάπλωση των πολυανθεκτικών και πανανθεκτικών βακτηρίων, των αποκαλούμενων "υπερμικροβίων", τα οποία μπορούν να προκαλέσουν λοιμώξεις που δεν είναι αντιμετωπίσιμες με τα υφιστάμενα αντιμικροβιακά φάρμακα όπως τα αντιβιοτικά. Χωρίς αποτελεσματικά αντιμικροβιακά, θα ετίθετο εν αμφιβόλω η επιτυχία της σύγχρονης ιατρικής σε πράξεις όπως οι χειρουργικές επεμβάσεις, η μεταμόσχευση οργάνων ή η χημειοθεραπεία.

Ενόψει αυτού του πιεστικού προβλήματος, θεσπίστηκε το 2015 η Παγκόσμια Εβδομάδα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης για τα Αντιβιοτικά. Στόχος της είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με το πρόβλημα και να καλλιεργηθούν οι βέλτιστες πρακτικές στο γενικό πληθυσμό, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, αλλά και τους γιατρούς και τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας, καθώς αυτοί διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ορθολογική χρήση των αντιβιοτικών και μπορούν να συμβάλλουν στην αποτροπή της περαιτέρω εμφάνισης και εξάπλωσης λοιμώξεων που είναι ανθεκτικές στα φάρμακα.

Φέτος, το θεματικό πεδίο της εβδομάδας διευρύνθηκε. Όπως προσέξατε, αντί του όρου «αντιβιοτικά», χρησιμοποιείται ο ευρύτερος και πιο συμπεριληπτικός όρος «αντιμικροβιακά». Σε αυτόν περιλαμβάνονται πλέον τα αντιβιοτικά, αλλά και τα αντιιικά, τα αντιμυκητιασικά και τα

αντιπαρασιτικά φάρμακα που χρησιμοποιούνται για την πρόληψη και τη θεραπεία λοιμώξεων στον άνθρωπο, τα ζώα και τα φυτά.

Αυτό το διευρυμένο σημείο εστίασης είναι το κλειδί στη μάχη μας για την καταπολέμηση της AMR. Με το ποσοστό των νόσων ζωικής προέλευσης που προσβάλλουν τον άνθρωπο να αγγίζει το 60%, ο μόνος τρόπος για να συνεχίσουν να είναι αποτελεσματικά τα αντιβιοτικά είναι η προσέγγιση της «Ενιαίας Υγείας». Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, το σύνθημα της φετινής εβδομάδας είναι «Χρησιμοποιείτε τα αντιμικροβιακά με προσοχή», και το θέμα για τον τομέα της ανθρώπινης υγείας είναι «Ενωμένοι για τη διατήρηση των αντιμικροβιακών».

Παρότι η AMR αποτελεί παγκόσμια πρόκληση, είναι ιδιαίτερα απειλητική για την Ελλάδα, όπου η κατανάλωση αντιμικροβιακών φαρμάκων και η μικροβιακή αντοχή είναι ασυνήθιστα υψηλές, με τη χώρα να συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων με τα υψηλότερα ποσοστά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, η Ελλάδα παρουσιάζει ιστορικά ένα από τα υψηλότερα ποσοστά νοσοκομειακών λοιμώξεων στην Ευρώπη. Πολλές από αυτές προκαλούνται από "υπερμικρόβια", τα οποία καθίστανται ολοένα και πιο ανθεκτικά στα φάρμακα που έχουμε στη διάθεση μας.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τα αντιβιοτικά, η εσφαλμένη χρήση τους και η κατάχρησή τους οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως οι γνώσεις, οι πεποιθήσεις και οι στάσεις των ασθενών σε σχέση με τη χρήση των αντιβιοτικών, η ανάληψη πρωτοβουλίας αυτοθεραπείας από τους ασθενείς, οι προσδοκίες του γενικού πληθυσμού και οι παλαιότερες εμπειρίες του με τη χρήση αντιβιοτικών.

Το κλειδί για την αποκατάσταση όλων αυτών είναι ο ρόλος της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, καθώς οι γιατροί και οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας μπορούν να είναι οι ρυθμιστές που χορηγούν αντιβιοτικά με προσοχή και ενημερώνουν τους ασθενείς για κατάλληλες και στοχευμένες θεραπείες.

Ασφαλώς, η φετινή WAAW μας βρίσκει εν μέσω μιας παγκόσμιας πανδημίας, η οποία ενισχύει την απειλή της μικροβιακής αντοχής. Εξάλλου, κατά τη διάρκεια μιας ιογενούς πανδημίας, ένας από τους κύριους λόγους για τα υψηλά ποσοστά θνητότητας είναι συχνά οι βακτηριακές λοιμώξεις, διότι εξαπλώνονται περισσότερο σε συνθήκες συνωστισμού στις μονάδες υγείας, όπου μπορούν να προσβάλλουν ήδη εξασθενημένους και ανοσοκατασταλμένους ασθενείς.

Συγχρόνως, η μη συμπερίληψη δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της AMR, όπως η ορθολογική χρήση αντιβιοτικών, στο πλαίσιο της απάντησής μας στην COVID 19, ενέχει τον κίνδυνο υπονόμησης της παγκόσμιας μάχης κατά της AMR. Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι, ενώ μόλις το 8% των ασθενών που νοσηλεύονται με COVID-19, παρουσιάζει βακτηριακή ή μυκητιασική λοίμωξη, το 72% αυτών των ασθενών λαμβάνει αγωγή με αντιβιοτικά. Αυτή η κακή πρακτική μπορεί να οδηγήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη αντοχής για πολλά χρόνια αφότου κατορθώσουμε να αναχαιτίσουμε την τρέχουσα πανδημία.

Όμως πέρα από τις προκλήσεις, η παγκόσμια απάντηση στην πανδημία της COVID-19 αποτελεί και ευκαιρία για να ενδυναμωθούν τα συστήματα υγείας μας, με ανανεωμένο σημείο εστίασης τις βέλτιστες λύσεις που διαθέτουμε για την καταπολέμηση της AMR. Αδιαμφισβήτητα, ένα εξαιρετικά σημαντικό μέρος αυτής της διαδικασίας είναι η ενδυνάμωση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Η πανδημία ήδη ανέδειξε την ανάγκη να ενδυναμωθεί η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και να μετατοπιστεί η μάχη κατά της COVID-19 ώστε να μην επιβαρύνονται αποκλειστικά τα

νοσοκομεία. Στο πλαίσιο αυτής της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας, η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας μπορεί να έχει μια μοναδική, ριζική, θετική επιρροή στη μάχη κατά της AMR.

Ευτυχώς, υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες που μπορούν να καταπολεμήσουν την AMR, όντας συγχρόνως απλές και οικονομικές. Σε αυτές συμπεριλαμβάνεται η εποπτεία για την ορθολογική χρήση των αντιβιοτικών, μέτρα Πρόληψης και Ελέγχου Λοιμώξεων, αλλά και ο εμβολιασμός – μέτρα τα οποία συμβάλλουν στο να προλαμβάνεται και να ελέγχεται η εμφάνιση και η εξάπλωση της μικροβιακής αντοχής.

Και, ασφαλώς, ως γιατροί, δεν πρέπει να ξεχνάμε να υπενθυμίζουμε στο γενικό πληθυσμό ότι μία από τις αποτελεσματικότερες λύσεις για την πρόληψη της COVID-19, της γρίπης και της μικροβιακής αντοχής, βρίσκεται στο χέρι μας: η καλή υγιεινή.

Τέλος, είμαι πολύ χαρούμενη που σήμερα είναι κοντά μας η Διοίκηση, οι γιατροί και οι εργαζόμενοι πρώτης γραμμής της 2^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας, το σημαντικό έργο των οποίων δεν έχει περάσει απαρατήρητο. Εξάλλου, όπως προανέφερα, οι μονάδες της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας είναι το βασικότερο προπύργιο στην μάχη μας κατά της AMR.

Πιστή στο πνεύμα της φετινής WAAW με θέμα "Ενωμένοι για τη διατήρηση των αντιμικροβιακών", η σημερινή εκδήλωση φέρνει κοντά γιατρούς από μία ευρεία γεωγραφική περιοχή. Από τις αστικές περιοχές της Αττικής έως τα γραφικά, απομακρυσμένα νησιά, όπως οι Λειψοί και το Καστελόριζο, το θέαμα της σημερινής εκπροσώπησης της 2ης ΥΠΕ, ειλικρινά, με γεμίζει με αισιοδοξία.

Όπως πάντα, ο ΠΟΥ παραμένει στη διάθεση όλων, ώστε να συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας ευρείας πλατφόρμας συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την βέλτιστη δυνατή απάντηση στην επίμονη - αλλά όχι αήττητη - πρόκληση της μικροβιακής αντοχής.

Σας ευχαριστώ όλους θερμά.

Dr. Marianna Trias

Εκπρόσωπος του ΠΟΥ στην Ελλάδα